

Sakliste og saksfremstillinger for møte i rovviltnemnda for region 8 den 22.10.2015

Sted: Tromsø, Fylkeshuset, møterom Senja sør, 1. etasje.

Tid: 10.15–16.15 (lunsj 12.00–13.00, rovviltnemnda og NINA i lunsjmøte angående evaluering av nemndene)

Sakliste

26/15	Godkjenning av innkalling og sakliste	s. 1
27/15	Orienteringssaker	s. 1
28/15	Referatsaker	s. 1
29/15	Vertskommuner for skadefellingslag – veien videre	s. 2
30/15	Anbefaling av gaupekvote i Finnmark, Troms og fastlandsdelen av Nordland sør til Rombaksbotn 2016	s. 2
31/15	Mer effektiv lisensfelling av jerv v/Næring og rovvilt i Finnmark/Dyr i drift	s. 13
32/15	Ekstraordinære uttak av jerv – Hvordan komme ned på bestandsmålet for jerv? v/Marit Gystøl, Miljødirektoratet	kl. 13.45–14.30
33/15	Viltkamera til overvåking av gaupe i Troms v/John Odden, NINA	kl. 14.30–15.15
34/15	Kadaverdokumentasjon på rein i Finnmark v/ Magne Åsheim	kl. 15.30–16.15

26/15 Godkjenning av innkalling og sakliste

Vedtak:

Innstilling til vedtak:

Rovviltnemnda for region 8 godkjenner innkalling og sakliste til møte den 22.10.2015

27/15 Orienteringssaker

- Nemnda orienterer om aktiviteter siden forrige møte
- Kort orientering fra Fylkesmannen i Finnmark
- Kort orientering fra Fylkesmannen i Troms
- Kort orientering fra andre instanser/interessenter som deltar på møtet

28/15 Referatsaker

Innhold	Dato
Avgjørelse av klage på vedtak om kvote for lisensjakt på ulv i region 4 og 5 2015–2016	10.7.2015
Bekreftelse av muntlig vedtak – utvidelse av antall dyr på skadefellingstillatelse i Nesseby og V..	12.8.2015
Forlengelse og endring av vilkår gitt i skadefellingstillatelse på to bjørner i Nesseby og Vadsø k..	2.9.2015
Forskrift om endring i forskrift for bruk av motorkjøretøy i utmark og på islagte vassdrag	15.7.2015
Forskrift om endring i forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst	15.7.2015
Høringsuttalelse FMFI til KLD sitt forslag til forskriftsendringer for mer effektiv felling av jerv	10.4.2015
Instruks om tidsfrister i saker knyttet til rovvilt – Enkelte presiseringer	24.6.2015
Invitasjon til møte – uttak av dyr som gjør skade	12.10.2015
Kvote for betinget skadefelling av brunbjørn 2015 – tilleggskvote	4.8.2015
Kvote for lisensfelling av brunbjørn 2015 – region 5, 6, 7 og 8	19.8.2015
Skadefellingstillatelse på en bjørn i Neiden – Sør-Varanger kommune	5.8.2015
Skadefellingstillatelse på en bjørn i Neiden beitelag, Sør-Varanger	4.9.2015
Skadefellingstillatelse på enslig bjørn i Luftjokdalen i Tana og Nesseby kommuner	6.6.2015

Skadefellingstillatelse på enslig bjørn i Luftjokdalen-Hanadalen-Ivarjok i Tana kommune	17.7.2015
Skadefellingstillatelse på enslig bjørn i reinbeitedistrikt 14 A kalvingsområde i Porsanger kom..	3.6.2015
Skadefellingstillatelse på enslig bjørn i tidsrommet 23.–24. juli til Neiden Beitelag 2015	23.7.2015
Skadefellingstillatelse på to bjørner i Nesseby og deler av Vadsø kommune 28.8.2015 til og me..	28.8.2015
Svar på søknad om bruk av nye virkemidler ved lisensfelling av jerv	14.7.2015
Søknad om bruk av kunstig lys, bruk av snøskuter og kameraovervåking ved fangst-/åtejakt på j..	22.6.2015
Tilføyelse av vilkår i skadefellingstillatelse på bjørner i Nesseby og Tana	18.8.2015
Tromsø-området regionråd – uttalelse: rovdyrforliket	4.9.2015
Utvidelse av virketid for skadefellingstillatelse og fellingsområde	21.7.2015
Vedtak om forskrift om endring av forskrift for bruk av motorkjøretøy i utmark og på islagte va..	14.7.2015

29/15 Vertskommuner for skadefellingslag – veien videre

Vedtak:

30/15 Anbefaling av gaupekvote i Finnmark, Troms og fastlandsdelen av Nordland sør til Rombaksbotn 2016

Vedtak:

Innstilling til vedtak:

Gaupekvote i Troms og avtaleområdet i Nordland

Rovviltnemnda vil tilrå at det settes en kvote på fire – 4 – gauper i B-området i Troms og samarbeidsområdet med Nordland (i samarbeidsområdet kan det ikke felles gaupe øst for Bjerkvik og E6). Av disse tilrå roviltnemnda at det ikke kan felles mer enn totalt én gaupe i B-området i kommunene Sørreisa, Bardu, Dyrøy, Salangen, Lavangen, Gratangen, Skånland, Tjeldsund (fastlandet), Evenes og Narvik (vest for Bjerkvik og E6).

Rovviltnemnda tilrå at det ikke kan felles mer enn to voksne tisper, jakta stoppes når to voksne tisper er felt.

Gaupekvote i Finnmark

Rovviltnemnda vil tilrå at det settes en kvote på to – 2 – gauper i B-området i Finnmark. Det tilrås at det ikke kan felles mer enn én voksen tisper, og at jakta stoppes når én voksen tisper er felt.

Politiske føringer og lovverk som ligger til grunn for sekretariatets saksfremlegg

- St. meld. nr. 15 (2003–2004) Rovvilt i norsk natur
- Innst. S. nr. 174 (2003–2004)
- Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) av 19.6.2009
- Lov om viltet (viltloven) av 29.5.1981
- Forskrift om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) av 18.3.2005
- Forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013
- Forvaltningsplan for gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn i region 7 – Nordland, vedtatt mars 2011

- Representantforslag 163 S (2010–2011), og Stortingets behandling 17. juni 2011

Saksfremlegg

Rovviltnemnda i region 8 skal fatte vedtak om anbefaling av kvote for kvotejakt på gaupe i Finnmark, Troms og fastlandsdelen av Nordland sør til Rombaksbotn. Sekretariatet ved fylkesmennene i Troms og Finnmark legger her frem saksfremlegg med en faglig tilrådning til kvote.

Internasjonale avtaler og rammer

Norge har internasjonalt forpliktet seg til å ta vare på bjørn, gaupe, jerv, ulv og kongeørn gjennom Bernkonvensjonen som av Norge ble ratifisert i 1986. Konvensjonen inneholder krav til bevaring av flora og fauna i deres naturlige leveområder.

Sammen med 191 andre land og EU har Norge signert konvensjonen om biologisk mangfold. Konvensjonen trådte i kraft i 1993. Land som har underskrevet avtalen er forpliktet til å lage nasjonale strategier og handlingsplaner for å bevare det biologiske mangfoldet. Landene skal blant annet bevare truede arter og fremme samarbeid med andre land om biomangfold. De rovviltartene som finnes i Norge er i større og mindre grad felles bestander med våre naboland Sverige, Finland og Russland. Disse lands respektive forvaltningsregimer har stor betydning for den norske rovviltforvaltningen.

Norge har også tilsluttet seg andre avtaler som kan ha betydning for forvaltningen av rovvilt. Spesielt kan Europarådets dyreholdskonvensjon og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter artikkel 27 samt ILO-konvensjonen nr.169 om urfolks rettigheter nevnes.

Rammene for norsk rovviltforvaltning er gitt i norsk miljøvernlovgivning og i de internasjonale avtaler Norge har sluttet seg til.

Nasjonale rammer

Den 16. juni 2011 ble rovviltforliket i Stortinget inngått med enighet i alle partier. Forliket tar for seg forvaltningen av gaupe, jerv, ulv og bjørn. Forliket sier også noe om videre forvaltning av kongeørn.

Forliket sier at den norske rovviltforvaltningen skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette.

Rovviltforliket av 2004 hadde sitt fundament i Stortingsmelding nr. 15 (2002–2003), rovvilt i norsk natur, og Stortingets behandling av denne gjennom innstilling S. nr. 174. Føringerne i disse to dokumentene er fulgt opp i rovviltforskriften som igjen er hjemlet i naturmangfoldloven og i viltloven. Naturmangfoldloven – som er Norges første lov om vern og bærekraftig bruk av naturen, både i og utenfor vernede områder, er ett av en rekke tiltak som følger opp den globale konvensjonen om biologisk mangfold. Velferden til viktige byttedyr for rovviltet, som tamrein og sau, er regulert gjennom lov av 19.6.2009 om dyrevelferd med tilhørende forskrifter.

Det går frem av rovviltforliket 2011 at det skal legges vekt på regional forvaltning, med mål om at den regionale myndigheten i rovviltforvaltningen skal styrkes. Det skal utvises respekt

for eiendomsretten samt enkeltmenneskers og lokalsamfunns livskvalitet. Forvaltningen skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap.

Den todelte målsettingen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Denne todelte målsettingen støtter seg til formålsparagrafene i viltloven, naturmangfoldloven og rovviltforskriften:

Viltloven § 1 (lovens formål)

Viltet og viltets leveområder skal forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares.

Innenfor denne ramme kan viltproduksjonen høstes til gode for landbruksnæring og friluftsliv.

Naturmangfoldloven § 1 (lovens formål)

Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur.

Rovviltforskriften § 1 Formål

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter.

Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Bestandsmål, rovviltnemndas myndighet og bakgrunnen for kvote – kvotejakt på gaupe

Rovviltnemnda har myndighet til å fastsette kvote for kvotejakt på gaupe når bestanden ligger over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for gaupe i regionen, jf. §§ 7 og 11 i forskrift av 18.3.2005 om forvaltning av rovvilt. Bestandsmålene er jf. forskriften også fordelt mellom fylkene i regionen. Bestandsmålsetning for region 8, er ti ynglinger av gaupe, hvorav fire ynglinger skal være lokalisert i Finnmark og seks ynglinger lokalisert i Troms. Ved vurdering av kvoter skal de fylkesvise bestandsmålene vektlegges, og søkes nådd det enkelte år. Bestandsmåloppnåelsen baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt. De tre siste årene er det registrert 10, 5,5 og 8 familiegrupper i region 8. Dette gir et snitt på 7,8 familiegrupper (Tabell 3). Rovviltnemnda har dermed ikke myndighet til å fatte vedtak om kvote for jakt på gaupe jf. rovviltforskriften. Det er da Miljødirektoratet som fatter vedtak om kvote, rovviltnemnda vedtar en anbefaling av kvote ovenfor Miljødirektoratet.

Tabell 1. Antall familiegrupper av gaupe før jakt fordelt på fylker og A- og B-områder i forvaltningsregion 8 i årene 2012–2015, samt gjennomsnittet for årene 2013–2015. Fordeling mellom områder er basert på hvor familiegruppa er registrert. Registreringsperioden varer fra 1. oktober til ut februar i registreringsåret. Forvaltningsmålet i region 8 er ti årlige ynglinger, fire i Finnmark og seks i Troms

År	2012			2013			2014			2015			Snitt 2013–2015
	A	B	Total	A	B	Total	A	B	Total	A	B	Total	Totalt
Finnmark	4	3	7	4	3	7	2	1	3	0	2	2	4
Troms	4	2	6	3	0	3	1,5	1	2,5	2	4	6	3,8
Region 8	8	5	13²	7	3	10	3,5	2	5,5³	2	6	8	7,8

²Region 8 deler to ynglinger av gaupe med region 7. Region 8 deler én yngling med Sverige og én yngling med Russland. Disse ynglingene deles ikke opp, men teller altså som én hver.

³Region 8 deler én yngling med Finland.

Kvoten for gaupe omfatter Nordland sør til Rombaken

I forvaltningsregion 7, Nordland, er det mål om 10 årlige ynglinger av gaupe. Her er det de tre siste årene registrert 10, 4 og 5,5 familiegrupper, gjennomsnittet over de siste tre år er 6,5 registrerte ynglinger. Fylkesgrensa mellom Nordland og Troms er ingen naturlig barriere for gaupe. I 2011 delte Nordland og Troms én yngling, i 2012 var to ynglinger delt mellom regionene. Rombaken er en mer naturlig grense, derfor har rovviltnemnda i region 7 og rovviltnemnda i region 8 inngått en samarbeidsavtale blant annet om kvotejakt på gaupe:

Samarbeidsavtale mellom rovviltnemndene i region 7 og 8

Rovviltnemnda i region 7 og rovviltnemnda i region 8 har inngått følgende avtale om kvotejakt på gaupe, lisensfelling av jerv, samt kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv:

1. Ved fastsetting av:

- kvote for jakt på gaupe,
- kvote for lisensfelling av jerv,
- kvoter for betingede skadefellinger av jerv, gaupe, bjørn og ulv

i grenseområdene mellom Nordland og Troms, skal følgende område i Nordland omfattes av kvotevedtak for Troms:

Fastlandsdelen av Tjeldsund kommune, hele Evenes kommune og den delen av Narvik kommune som ligger nord for Rombaken (fra Rombaksbotn går grensa for området i Norddalen opp til Ofotbanen og langs Ofotbanen til svenskegrensa).

2. Kvotevedtak i dette området fastsettes av rovviltnemnda i Troms, som en del av fellingsområdene på Troms-sida av grenseområdet.
3. Sekretariatet for rovviltnemnda i region 8 skal ved utarbeidelse av saksframlegg for fastsetting av kvoter, legge vekt på:
 - bestandssituasjonen for de aktuelle artene i området,
 - fastsatt bestandsmål for de aktuelle artene i Nordland,
 - føringer i gjeldende forvaltningsplan for rovvilt i Nordland
 - tapssituasjonen for sau og rein i området
4. Rovviltnemnda i region 7 skal gis anledning å komme med merknader til saken før det fattes vedtak om slike kvoter.
5. Kvotejakt og lisensfelling i dette området administreres av Fylkesmannen i Troms. Søknader om skadefelling av jerv, gaupe, ulv og bjørn i dette området skal behandles av Fylkesmannen i Troms i nært samarbeid med Fylkesmannen i Nordland.

6. I de tilfeller der Direktoratet for naturforvaltning har myndigheten til å fastsette slike kvoter i en eller begge rovviltregionene, oppfordres det til at DN fatter vedtak i samsvar med denne avtalen. Det legges til grunn at rovviltnemnda i region 8 kan fatte vedtak om kvoter i det aktuelle området i Nordland også i tilfeller hvor myndigheten til å fastsette slike kvoter i region 7 er tillagt DN.
7. Denne avtalen gjelder for perioden 6.9.2012–1.6.2015. Ved avtalens utløp skal det vurderes evt. videreføring av tilsvarende samarbeid. Avtalen kan oppheves umiddelbart dersom en av nemndene ønsker dette.
- På møte for rovviltnemnda i region 8 den 21.1.2015, sak 4/15 om samarbeidsavtale mellom rovviltnemndene i region 7 og 8 ble det vedtatt at avtalen videreføres inntil en av partene sier den opp. Rovviltnemnda i region 7 vedtok på sitt møte den 20.5.2015 i sak 10/2015 videreføring av avtalen inntil en av partene sier den opp.

Forvaltningsområdet nord i Nordland

Ikke hele forvaltningsområdet for «nord-fylket», som har mål om ynglinger, er forvaltningsområde for gaupe. Prioriterte kalvingsområder for rein og beiteområder for sau er unntatt. Området Store Haugfjell (Figur 1) er det eneste området i Nordland, administrert av rovviltnemnda i region 8 som er forvaltningsområde for gaupe, dette området er likevel del av fellingsområdet «nordfylket», som skal legges til grunn ved målstyring av uttak i samsvar med kriteriene for kvotejakt på gaupe. Nordfylket har mål om tre årlige ynglinger av gaupe, i registreringssesongen 2014/2015 ble det registrert en halv yngling i nordfylket, denne ble delt med Sverige. I registreringssesongen 2013/2014 ble det ikke registrert ynglinger i nordfylket, i registreringssesongen 2012/2013 ble det registrert én yngling i nordfylket. Det var en lav registrert bestand av gaupe i nordre Nordland og søndre Troms ved registreringssesongene 2012/2013, 2013/2014 og 2014/2015 (Figur 2 og 3). I jakta 2015 ble det felt en Hanngaupe ved Ramsund i Tjeldsund kommune. Også i 2013 og 2014 har det vært en vesentlig avgang av gaupe nord i Nordland. Med bakgrunn i overnevnte vil sekretariatet tilrå rovviltnemnda i region 8 å anbefale at kvoten nord for Rombaken og øst for E6 tilhøre A-området, mens kvote vest for E6 fra Bjerkvik tilhører B-området.

Figur 1. Skravur viser forvaltningsområdet for gaupe. Hele området i Nordland som er administrert av region 8 og ligger øst for E6 inngår i fellingszone A. Fellingszone B i den delen av Nordland som administreres av region 8, er vest for Bjerkvik og E6.

Gaupe – overvåking og bestandssituasjon

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at kunnskapsgrunnlaget skal være best mulig jf. naturmangfoldloven § 8. Gaupebestanden i Norge blir hovedsakelig overvåket ved årlig å registrere antall familiegrupper, som er mordyr fulgt av årsunger. De fleste registreringer skjer på sporsnø. Registreringsperioden varer fra 1. oktober og ut februar. Årsaken til at registreringene ikke varer lenger, er at voksne dyr går sammen i paringstiden i mars, og derfor feilaktig kan bli vurdert å være familiegrupper. For dokumentasjon av familiegrupper må observasjoner av dyr, spor eller sportegn meldes til SNO, som da sender rovviltpersonell ut i felt. Innen region 8 gis det 15 000 kroner (skattepliktig) i dusør for meldinger om funn av nye familiegrupper som dokumenteres av SNO.

Det benyttes avstandsregler for å skille registreringer av ulike familiegrupper fra hverandre. De siste årene har det Skandinaviske gaupeprosjektet (Scandlynx) samlet inn nye data på forflytning hos gauper. Basert på denne nye kunnskapen er det foretatt en revidering av de gjeldende avstandsreglene. Lengden på avstandsreglene varierer med antall døgn mellom observasjonene, og det skilles mellom dynamiske og en statisk avstandsregel. De dynamiske avstandsreglene tar utgangspunkt i maksimal luftlinje avstand som hunngauper forflytter seg fra en dag til påfølgende dager. Den statiske avstandsregelen gjelder når det er mer enn ti dager mellom observasjonene, og vil i praksis være ytterpunktene i et hjemmeområde for en hunngaube med unger.

Ut fra alle bekreftede observasjoner, både dokumenterte og antatt sikre, beregner Rovdata hvor mange familiegrupper som minimum lever i Norge det enkelte år. I 2015 fant de at det var åtte familiegrupper i region 8, to i Finnmark og seks i Troms. I region 7 var det registrert 5,5 familiegrupper i 2015. Over årene 2013–2015 var det gjennomsnittlig registrert 7,8 og 6,5 familiegrupper i henholdsvis region 8 og 7.

Nedgangen fra registreringssesongen 2012/2013 til registreringssesongen 2013/2014 kunne ikke alene forklares gjennom kjent avgang av gauper. I region 8 samt samarbeidsområdet med Nordland hadde vi da en kjent avgang av 15 gauper mellom avsluttet kvotejakt 2013 og høsten 2014. En nedgang fra 10 til 5,5 familiegrupper tilsvarer (4,5 x 6,14) 28 gauper, dette før forventet tilvekst er beregnet. Hadde vi tatt utgangspunkt i forventet tilvekst og kjent avgang burde bestanden fortsatt vært på rundt ti familiegrupper.

Siden høsten 2014 er det en kjent avgang på syv gauper i Finnmark, Troms og samarbeidsområdet med Nordland, av disse var det én voksen hunngaube, den ble tatt ut i Balsfjord.

Sør- Troms og nordre del av Nordland grenser til Norrbottens Län i Sverige, her har registrert antall familiegrupper avtatt fra 2011 til 2014. Dette hovedsakelig grunnet en politisk avgjørelse om å gjennom jakt redusere gaupebestanden i reindriftsområdene (prop 2008/09:210 – En ny rovdjursforvaltning). Men, for første gang siden 2011 er det i 2015 registrert en økning av antall familiegrupper i Sverige. I Norrbotten var det en økning fra 17 familiegrupper i 2014 til 32 i 2015. Legg merke til at to familiegrupper ved Torneträsk, akkurat unngår å deles med Norge (Figur 4). Nord Troms og Finnmark grenser til Finland, data fra Finland tyder på at det er en tynn gaupebestand i nordlige områder og en tettere bestand ned mot Bottenviken.

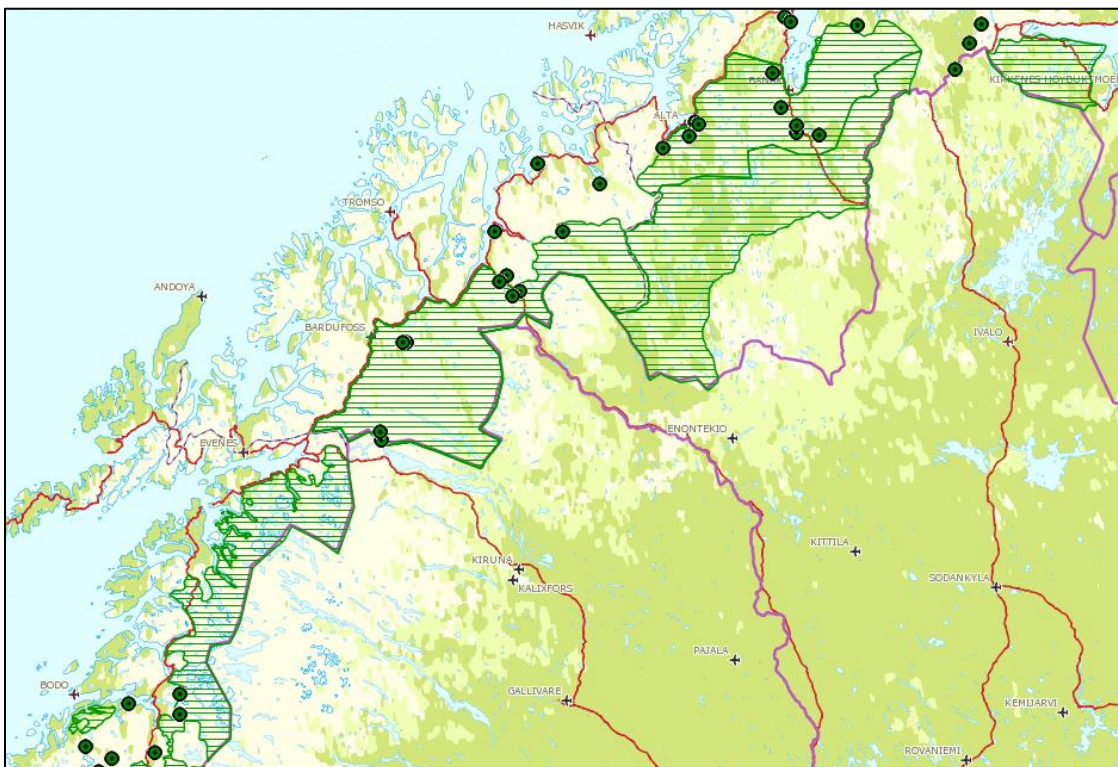
For å beregne antall gauper i bestanden tas det utgangspunkt i antall familiegupper. Omregningsfaktorene som brukes nå er 6,24 ($\pm 0,73$ SE) for nordlig reinsdyrområde og 6,14 ($\pm 0,44$ SE) for sørlig reinsdyrområde. Sørlig reinsdyrområde regnes i denne sammenheng nord til og med Lenvik, Balsfjord og Målselv, mens nordlig reinsdyrområde regnes nordover fra Karlsøy, Tromsø, Lyngen og Storfjord.

I Norge ble gaupebestanden før reproduksjonssesong og før kvotejakta 2014 beregnet til å være på 313 dyr, dette mot 356 i 2015. Bestandsestimater før jakt i 2015 viser en oppgang på 14 % i antall gauper på landsbasis i forhold til i 2014.

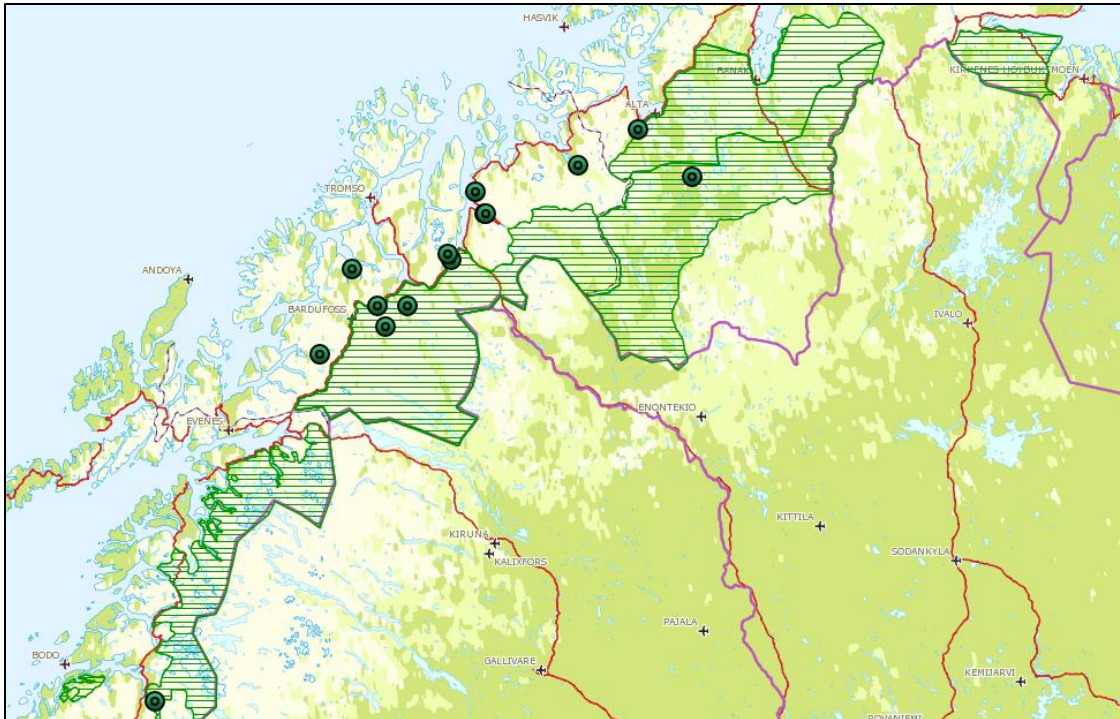
Scandlynx-forskere har utviklet en modell for å beregne gaupebestandens utvikling over tid. Modellen blir beskrevet i NINA rapport 774. Ny metodikk for denne modellen blir beskrevet i NINA rapport 960. Estimert antall voksne hunndyr som kan høstes per familieguppe for at bestanden skal holdes stabil er 0,43 (NINA rapport 774).

Beitesesongen 2015 var det i Nordland 42 sau som ble dokumentert eller antatt tatt av gaupe, én av disse i samarbeidsområdet med region 8, denne i Evenes kommune (rovbase per 9.10.2015). I Troms er det fire sau som er dokumentert eller antatt tatt av gaupe, en i Lyngen to i Kåfjord og en i Nordreisa. I Finnmark er det to sau som er dokumentert tatt av gaupe beitesesongen 2015, disse i Nesseby.

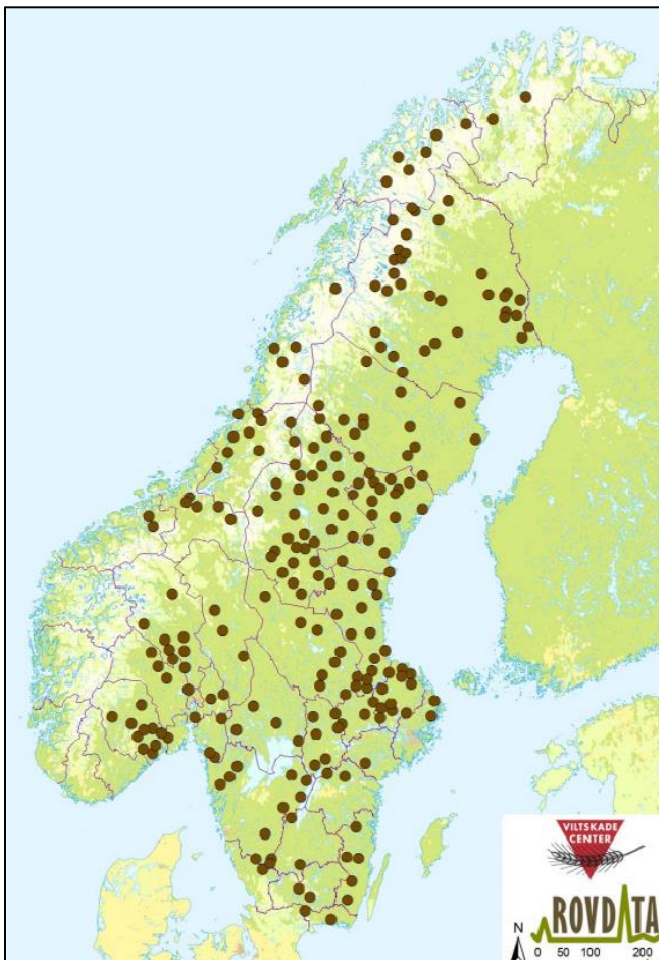
Siden 1.10.2014 er det i Finnmark 48 rein som er dokumentert eller antatt drept av gaupe, i Troms er dette tallet 40, ingen i samarbeidsområdet med Nordland (Figur 5). Til sammenligning var det i perioden 1.10.2013–26.9.2014 dokumentert eller antatt tatt av gaupe 56 rein i Finnmark og 101 rein i Troms som var dokumentert eller antatt tatt av gaupe. At registrert tap nesten er halvert når registrert gaupebestand gikk fra 5,5 familiegupper til 8 familiegupper er oppsiktsvekkende.

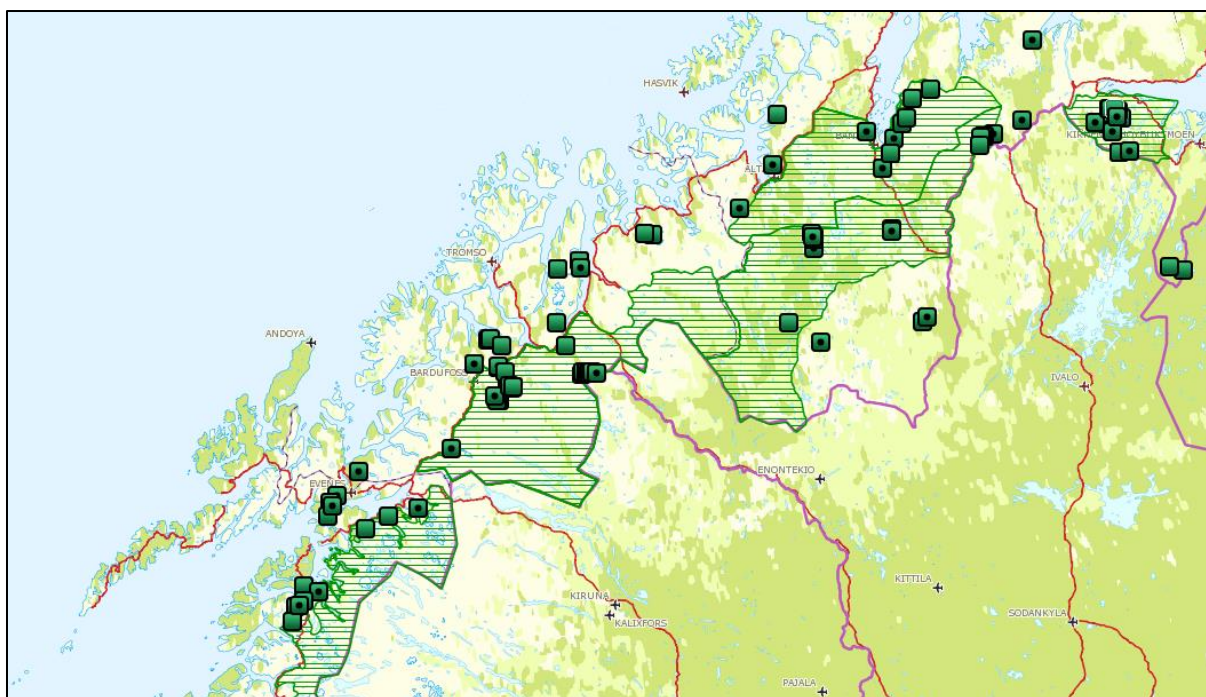
Figur 2. Skravert område viser A-området for gaupe. Sirkler angir dokumenterte observasjoner av familiegupper registreringsesongene 2012/2013 og 2013/2014. Kilde: Rovbase per 26.9.2014.

Figur 3. Skravert området viser A-området for gaupe. Sirkler angir dokumentert og antatt sikre observasjoner av familiegupper registreringsesongen 2014/2015. Kilde: Rovbase per 8.10.2015.

Figur 4. Kart som viser registrerte familiegupper i Skandinavia sesongen 2014/2015. Kilde: Rovbase.

Figur 5. Skravert område viser A-område for gaupe. Firkanter viser rein dokumentert eller antatt tatt av gaupe i tidsrommet 1.10.2014–12.10.2015. Kilde: Rovbase 12.10.2015.

Det er en usikkerhet knyttet til neste års registrering av gaupe, dersom et gitt antall gauper tas ut av bestanden. Denne usikkerheten vurderer sekretariatet at i første rekke ligger i årlige variasjoner i ynglesuksess hos gaupe, og ikke i så stor grad i dataene som på nåværende tidspunkt danner beslutningsgrunnlaget.

Gjennom en sammenstilling av forskning på gaupas bestandsdynamikk i Skandinavia over en periode på ti år (NINA rapport 59), Utredninger i forbindelse med ny rovviltmelding, Gaupe – Bestandsdynamikk, bestandsutvikling og høstingsstrategier, Andersen et al. 2003) er det for alle gaupebestander som helhet beregnet et årlig vekstpotensial på omtrent 20 prosent, men med en betydelig grad av variasjon mellom år, og en betydelig individuell variasjon i rekruttering av avkom. Videre viser en teoretisk beregning at en avskyting på 16,7 prosent av estimert bestand før jakt opprettholder en stabil bestand, når det tas hensyn til dødeligheten av voksne hunngauper i perioden februar til mai. Dette forutsetter lik inn- og utvandring og at uttaket av voksne hunngauper ikke er for høyt.

På bakgrunn av overnevnte, samt vurderingene av tapssituasjonen i dette saksframlegget, vurderer sekretariatet at kunnskapsgrunnlaget er godt.

Sekretariatet vurderer beslutningsgrunnlaget som tilstrekkelig, føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 blir dermed ikke tillagt vekt.

Naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning sier at «en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Over er det vist at det finnes vesentlig kunnskap om gaupebestandens respons på jakttrykk, og om overlevelse og reproduksjon hos gaupe. Vi har også mye kunnskap om gaupas predasjonstakt på ulike byttedyr og på samspillet mellom gaupe og jerv. Mye av dette er samlet i NINA rapport 842, Framdriftsrapport for Scandlynx Norge 2011 samt i NINA Temahefte 57, Gaupas predasjon på sau – en kunnskapsoversikt. Sekretariatet

legger til grunn at bestandsmålet for gaupe skal nås og opprettholdes innenfor A-området for gaupe, sekretariatet har vurdert at foreslått kvote for kvotejakt på gaupe i region 8 ikke er til hinder for dette, og at kvoten dermed heller ikke er i strid med prinsippet i naturmangfoldloven § 10.

Naturmangfoldloven § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver sier at «tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter». Rovviltnemnda skal forholde seg til bestandsmålet som er et kompromiss mellom beitenæring og rovvilt, fastsatt i rovviltforskriften § 4. Rovviltnemnda skal sikre en bærekraftig forvaltning av rovvilt samtidig som hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser ivaretas, blant annet slik at en i størst mulig grad kan fortsette med beitedyr i utmark. Kvotejakt påvirker gaupebestanden, det dreier seg likevel om regional gaupeforvaltning innen nasjonale rammer som igjen er bygd på internasjonale avtaler, dette mener sekretariatet gjør at et kostnadsspørsmål ved evt. miljøforringelse ikke blir relevant i denne sammenheng.

Naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder sier at «for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold gir de beste samfunnsmessige resultater». Innenfor fastsatte rammer jf. den todelte målsettingen om rovvilt og beitedyr har rovviltnemnda gitt klare føringer for en tydelig arealdifferensiert forvaltning. Kvotejakt gir forutsigbarhet og det er etter sekretariatets vurdering langt mer samfunnsøkonomisk enn skadefelling.

Kvotejakt på gaupe er ordinær jakt med hjemmel i viltloven § 9 i den forstand at jakten utøves på en art som oppfyller høstingskriteriene som er fastslått i naturmangfoldloven § 16. Høsting (jakt) kan bare tillates når arten produserer et høstingsverdig overskudd. I tillegg skal det blant annet legges vekt på skade som arten gjør. Der rein og gaupe i region 8 er til samme tid, er det å forvente at rein er det viktigste byttedyret til gaupe (*Mattisson, J., et al. Factors affecting Eurasian lynx kill rates on semi-domestic reindeer in northern Scandinavia: Can ecological research contribute to the development of a fair compensation system? Biol. Conserv. (2011), doi:10.1016/j.biocon.2011.09.004*).

Hensikten med å iverksette kvotejakt, er å begrense veksten og/eller utbredelsen av gaupebestanden, for slik å begrense skadene gaupe påfører bufe- og tamrein. For at den skadereduserende effekten skal være størst mulig er det viktig at kvotejakten i sterk grad styres mot områder med skade på sau og rein.

Finnmark – beregning av jaktkvote

Bestandsmålet i Finnmark er på 4 familiegrupper av gaupe. I snitt over de tre siste årene er det registrert 4 familiegrupper (7, 3 og 2). I 2015 er det registrert to familiegrupper, altså to familiegrupper under bestandsmålet. Det ble felt en gaupe på skadefelling og en ung gaupe ble påkjørt vinteren 2015. Det ble ikke felt dyr under ordinær kvotejakt. Med to familiegrupper mindre registrert enn bestandsmålet bør det ikke åpnes for jakt i Finnmark. Sekretariatet viser til at det sannsynligvis er flere familiegrupper enn det som registreringene viser, da dette er minimumstall. Tap av sau og rein på beite i vinter, vår og sommer indikerer at bestanden er noe høyere enn registrert. Erfaringer dette år, og fra tidligere år taler derfor for at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om arealdifferensiert

forvaltning enn å åpne for kvotejakt i Finnmark også i 2016. Da praksisen de siste år fra Rovviltnemnda ikke har vært og sonere i B-områdene mener sekretariatet at det ikke er forsvarlig med den kunnskapen vi sitter på at det bør åpnes for flere gauper enn innstilt. Sekretariatet viser i den sammenheng til at erfaringene viser at det jaktes i grenseområdene til A-området da det er der det er registrert gaupe. Resultatene som Scandlynx har gjort viser at gaupene i Troms og Finnmark bruker store leveområder, hvor forvaltningssonen ikke er stor nok.

Rovviltnemnda har gitt føringer i sin forvaltningsplan om at bestandsmålet for gaupe skal nås og opprettholdes i A-området. Det åpnes derfor for jakt kun i B-området med følgende kvote:

B-området i Finnmark:

To – 2 – gauper hvorav maksimalt en – 1 – voksen hunngaue. Jakta stopper i Finnmark dersom det felles en voksen hunngaue.

Det er dokumentert til sammen 39 sau og rein tapt til gaupe i 2015. Det er flere skadeområder, de største skadeområdene er innenfor A-området og grenser til B-området. Kvoten på gaupe var i fjor åtte, kun to gauper ble tatt ut av bestanden.

Rovviltforskriften § 7 sier at rovviltnemndens vedtak om kvotejakt skal bygge på den regionale forvaltningsplanen for rovvilt, data om biologiske forhold, bestanden og om skade- og konfliktsituasjonen, jf. forskriften § 3 tredje ledd og § 6.

Troms og nordre del av Nordland – beregning av jaktkvote

Gjennomsnittlig har det i Troms vært 3,83 registrerte familiegrupper de siste tre år, dette tilsvarer en totalbestand på $3,83 \times 6,14 = 23,5$ gauper. Etter jakta i 2015 skulle da bestanden være på $23,5 - 5 = 18,5$ gauper. Dersom en forventer en tilvekst på 16,7 % blir estimert tilvekst ($18,5 \times 0,167$) = 3,1 gauper. Dette tilsier at bestanden før jakt 2016 er $18,5 + 3,1 = 21,6$ gauper.

Dersom vi forutsetter at bestanden i Troms før jakt 2016 er 21,6 gauper, bestandsmålet i Troms tilsvarer 36,8 gauper ($6 \times 6,14$ (evt. 6.24)), og at tilveksten etter jakt er 16,7 % (NINA rapport 59), har vi omtrent ti gauper for lite for å oppnå bestandsmålet ved beregning i 2015/2016:

$21,6 - (36,8/1,167) = - 10$ gauper.

Dette regnestykket viser altså at det ikke bør åpnes for jakt. Imidlertid legger rovviltnemndas forvaltningsplan av 10.10.2013 klare føringer på at bestandsmålene skal nås innenfor A-områdene, mens det skal være ett høyt trykk på uttak i B-områdene. En lav bestand taler for at gaupekvoten for Troms og samarbeidsområdet med Nordland i 2015 må settes lavt. Slik at gaupebestanden igjen kan nå bestandsmålene i Troms og forvaltningsområdet Nord-fylket i Nordland. Derfor vil ikke sekretariatet tilrå å åpne for kvotejakt på gaupe i A-området i Troms eller i fellingssone A i samarbeidsområdet med Nordland.

Andelen voksne hunngauper som får fram unger, kan variere en del mellom år. I enkelte år vil en stor andel av de voksne hunnene få fram unger, mens det i andre år er en mindre andel som klarer dette. Hvorfor det er slik, vet vi ikke med sikkerhet i dag, men næringstilgang og klima kan være mulige forklaringsfaktorer (NINA rapport 1049). I Troms og Finnmark var det toppår for smånagere i 2010/2011, og lav bestand i 2012 og 2013 (NINA rapport 1036). Sekretariatet tror det i 2012 og 2013 var en lav andel av de voksne hunnene som fikk fram

unger. I Troms og Finnmark var det i 2014 toppår for smånagere (NINA rapport 1186). Kanskje gjorde dette at en stor andel av de reproduktive hunnene fikk frem unger i 2014.

Tap av beitedyr til gaupe siste år samt erfaringer fra tidligere år, taler for at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en arealdifferensiert forvaltning, enn å åpne for begrenset kvotejakt i B-områder. Rovviltnemnda har gitt føring i sin forvaltningsplan om at bestandsmålet for gaupe skal nås og opprettholdes i A-området. I 2015 ble det registrert seks familiegrupper av gaupe i Troms, dette mot 2,5 året før. Det ble felt kun én voksen hunngaupe i 2015. Sekretariatet mener en kvote på fire gauper i B-områdene ikke vil være skadelig for bestandens overlevelse, og at en vil kunne forvente å ha omtrent seks familiegrupper i Troms også i 2016 med dette uttaket.

Konklusjon

Gaupekvote i Troms og avtaleområdet i Nordland

Sekretariatet vil tilrå at det settes en kvote på fire – 4 – gauper i B-området i Troms og samarbeidsområdet med Nordland (i samarbeidsområdet kan det ikke felles gaupe øst for Bjerkvik og E6). Av disse kan det ikke felles mer enn totalt én gaupe i B-området i kommunene Sørreisa, Bardu, Dyrøy, Salangen, Lavangen, Gratangen, Skånland, Tjeldsund (fastlandet), Evenes og Narvik (vest for Bjerkvik og E6). Det kan ikke felles mer enn to voksne tisper, jakta stoppes når to voksne tisper er felt.

31/15 Mer effektiv lisensfelling av jerv v/Næring og rovvilt i Finnmark/Dyr i drift

Troms fylke/prosjekt Dyr i drift

Hva er blitt gjort til nå?

I Troms har det siden Nord-Troms-prosjektet i 2007 vært betydelig fokus på å effektivisere lisensfelling av jerv i fylket. Dette har først og fremst skjedd gjennom rekruttering og kompetanseheving av jegere samt diverse tilretteleggingstiltak. Tabellen nedenfor viser en oversikt over tiltakene.

Tiltak	Forklaring	Frekvens
1 Kurs i åtejakt	Grunnleggende kurs åtejakt	1–2 ganger pr. år siden 2007
2 Veiledet jakt for grupper	Sporingsjakt, praktisk jakt	1 gang pr. år siden 2010
3 Fagsamlinger for jervejegere	Forum for informasjon og diskusjon. Siste nytt om faglige, tekniske og forvaltningsmessige tema	1 gang pr. år siden 2007
4 Tilretteleggingstiltak: Tildeling av		
- Jervebås	Gratis utleie av godkjente båser	Hvert år siden 2007
- Åtebu	Gratis utleie av godkjente buer	Hvert år siden 2007
- Åtekamera + åtevarsler	Gratis tildeling, maks 10 stk. pr. år	Hvert år siden 2007

	- Annet teknisk utstyr	Gratis tildeling, maks 10 stk. pr. år	Hvert år siden 2007
5	Rovviltjakt Troms	Facebookgruppe for rovviltjegere	Hvert år siden 2009
6	Oppsøkende kontakt nye jegere	Prosjektleder har tatt initiativ til å etablere nye åteplasser/miljøer på aktuelle steder	Hvert år siden 2013

Fra 2009 til og med 2012 var det NJFF-Troms som hadde ansvaret for denne aktiviteten i Troms. Dyr i drift overtok ansvaret for dette i 2013.

Hvem jakter hvor?

Prosjektet Dyr i drift har pr. 2015 oversikt over 22 åteplasser med åtebu. Minst 11 av disse er tildelt/gitt støtte gjennom diverse prosjekter siden 2007. Når det gjelder fangstbåser kjenner prosjektet til ca. 23 lokaliteter hvorav ca. 14 er tildelt/sponset gjennom prosjekter/offentlige midler. Til sammen har Dyr i drift oversikt over i overkant av 40 lokaliteter (åteplasser og eller fangstbåser) i Troms. Det er usikkert hvor mange av disse som er aktive fra år til år. Hver av disse lokalitetene har knyttet til seg minst en jervejeger. Det har hele tiden blitt oppfordret til å samarbeide om å drifte lokalitetene, slik at på mange av dem er det to eller flere som utgjør et jaktlag/gruppe. Se for øvrig vedlagt kart som gir en oversikt over lokalitetene.

Det er således mange jervejegere og åteplasser/lokaliteter i Troms. Utfordringen ligger heller i hvor aktive og ikke minst effektive disse er. Erfaringen har vært at mange vil gå kurs (spesielt når det er gratis), men relativt få av disse starter med aktiv jakt. Med tiden har det derfor blitt mer fokus på færre, men mer effektive lokaliteter og jegere. Innsatsen har i tråd med dette blitt forskjøvet fra tradisjonell kursvirksomhet til mer tilrettelegging og oppfølging av interesserte jegere lokalt. Etablering av jaktlag og samarbeid mellom jegere har vært sentralt i dette arbeidet.

Planer for jaktseasonen 2015/2016

For kommende jaktseason vil de tradisjonelle jaktkursene bli nedprioritert til fordel for mer direkte og praktisk oppfølging av jegere lokalt. Det vil si at tiltak nr. 1 og 2 fra listen ovenfor forsvinner. Tiltak nr. 4 blir utvidet med at det også blir mulig å søke om tilskudd til å bygge egne åtebuer (i tillegg til tildeling/utlån av ferdig lagede buer). Nytt av året er også iverksetting av prøveordningen «Nye virkemidler for effektivisering av lisensfelling av jerv» som Klima- og miljødepartementet har gitt tillatelse for i enkelte prøveområder, bl.a. Troms og Finnmark. Dette vil bestå i kunstig lys ved jerveåte, bruk av kamera/elektroniske hjelpemidler for overvåking av jervebås samt lettelse i regelverket for bruk av snøskuter til frakt av åtemateriell, utplassering av bås og bu samt tilsyn med jervebås. Dette er tiltak som en forventer gjør jakta enklere og dermed mer tiltrekkende for mange jegere. Dette med bruk av lys kan også «forleng» jaktseasonen betydelig da en er langt mindre avhengig av vær- føre- og lysforhold for å se jerven på åta. I tillegg planlegger Dyr i drift å tilby grupper av jegere veiledning på åteplassen. Dette er tenkt som et samarbeid med SNO og eventuelt en erfaren åtejeger.

Finnmark fylke/prosjekt Næring og rovvilt i Finnmark

Hva har blitt gjort til nå?

I perioden 2007–2015 har det i regi av Finnmark Jeger- og Fiskeforening blitt arrangert 1–3 jervejakkurs i året. I 2010–2011 ble det gitt ressurser til en stilling i NJFF Finnmark til å jobbe med rovviltjakt, tilrettelegging og nettverksbygging i jervejaktmiljøene. I perioden 2010–2013 sørget også prosjekt Leve i naturen for gjennomføring av jervejakkurs, samordning og etablering av åteplasser, veiledning for bruk av båser, og nettverksbyggende tiltak for jegere.

Erfaringsmessig har det vært alt fra tre til 20 deltakere på jervejakkursene, men som oftest under ti. Antall deltakere har vist seg å være mindre viktig, da det kun er noen få som begynner med åtejakt og i ettertid regnes som aktive jegere. Veiledning i forhold til åte- og bås plassering har vært viktige momenter som har vært med på å forbedre effektiviteten av jervejakt i fylket.

Det ble også i 2013 gjennomført et prøveprosjekt på lokkjakt av jerv, som av ulike årsaker dessverre ikke ga resultater. I Alta ble det boikottet da SNO felte en del av jervene ved ekstraordinært uttak i Vestereivdalen, i perioden jegerne skulle prøve ut metoden. Om man skulle fortsatt utprøvingen måtte man ha forsøkt med de aller mest aktive jegerne som har lett tilgang til områder med fast forekomst av jerv. Få hadde dette. Prosjektet ble gjennomført i regi av Fylkesmannen i Finnmark og Finnmark jeger og fisk i samarbeid med SNO. Siden oppstart av prosjekt Næring og rovvilt i Finnmark har NJFF Finnmark stått for regien av jervejakkursene, med prosjektet som samarbeidspartner. I 2014 og 2015 har det blitt tildelt midler fra Fylkesmannen i Finnmark til flere kompetansehevede tiltak for jervejakt, men få har blitt gjennomført.

Nedenfor sees en liste over tildelinger av utstyr til jervejegere fra Fylkesmannen i Finnmark.

Tilretteleggingstiltak: Tildeling av:		
- Jervebås	Gratis utleie av godkjente båser	11 stk. utleid pr. 2010. Alle ble inaktive pga. krevende bestemmelser om tilsyn.
- Åtejaktbu på meier, flyttbar	Tildeling av midler til jervejaktbuer 2007–2015	Krav til utforming skjerpet inn fra ca. 2012.
- Åtekamera + åtevarsler	Gratis tildeling, maks 10 stk. pr. år	Hvert år siden 2007
- Annet teknisk utstyr	Gratis tildeling, maks 10 stk. pr. år	Hvert år siden 2007

Hvem jakter hvor?

Per 2015 har prosjekt Næring og rovvilt i Finnmark oversikt på omtrent 16 åteplasser fordelt på 20–25 individuelle jegere. Antall båser i Finnmark ligger på 10–20 men så få som 1–2 båser er aktive så vidt vi vet. Disse lokalitetene er i all hovedsak opprettet og driftet på jegerens eget initiativ, selv om flere av dem har deltatt på kurs arrangert gjennom NJFF, Leve i naturen og NRFI. Alta, Tana og Porsanger er områder med relativt mange åtelokaliteter og aktive jegere, mens det i Karasjok og Sør-Varanger bare finnes noen få åter. I Kautokeino,

som er landets geografisk største kommune, og landets største reindriftskommune finnes det ingen etablerte åte- eller fangstplasser for jerv.

Planer for jaktseasonen 2015/2016

Prosjekt Næring og rovvilt har som mål å få en tilnærmet komplett oversikt på aktive jegere og jaktlokasjoner i fylket. Dette for å sørge for at flest mulig kvalifiserte jegere får tilbud om deltakelse i prøveordningen «Nye virkemidler for effektivisering av lisensfelling av jerv» i Finnmark. Prøveordningen administreres av NRFI og her vil det etter planen utdeles lysoppsett til åtebuer, samt kameraer og eventuelle fellevarslere til allerede etablerte jegere. Prosjektet vil innlede samtaler med NJFF Finnmark for å avklare hvem som gjennomfører hvilke tiltak i forbindelse med stimulering til jervejakt i Finnmark. Det er viktig at begge parter jobber mot et felles mål.

Også i Finnmark planlegger vi å nedprioritere de konvensjonelle, grunnleggende jaktkursene for allmennheten, da veldig mange allerede har deltatt på slike. Isteden for disse, vil det tilbys oppfølging av jegere lokalt. Ved hjelp av Statens naturoppsyn, skytterlag og lokale jeger-, og fiskeforeninger vil prosjektet forsøke å komme i kontakt med motiverte og skikkede jegere som vil tilbys en slik oppfølging som skreddersys etter deres behov. Områder med få eller ingen aktive jegere vil i første rekke prioriteres. Som et ledd i rekrutteringen av jervejegere har NRFI vært i dialog med Øytun folkehøgskole for å få til et grunnkurs i jervejakt som skal tilbys elevene ved jakt- og fiskelinja deres. Elevene vil også disponere og røkte et åte i løpet av jaktseasonen 2015/2016.

Forslag til videre tiltak i Troms og Finnmark

Bortsett fra fortsatt lettelser i jaktregelverket er det fire tiltak som kan forventes å ha effekt på lengre sikt:

1. Rekruttering av flere jegere gjennom mer støtte til kompetansehevende og tilretteleggende tiltak for revejakt. Revejakt er inngangsporten til åtejakt, og er en enkel måte å rekruttere flere jervejegere på. I dag er det ikke mulig å gi FKT-midler til dette og det er generelt vanskelig å få støtte til slike tiltak.
2. I Troms: Få fylkeslagene i NJFF mer engasjert i jervejakt. Spesielt er det ønskelig at disse tar mer ansvar for rekruttering og ikke minst organisering av jakt gjennom sin organisasjon. Dyr i drift skal ha møte med NJFF-Troms med det første for å diskutere hva vi kan få til sammen på dette området. I Finnmark: Vil det innledes dialog med NJFF, men her vil målet være at NRFI tar på seg en større del av gjennomføringen av tiltak, da ressursene hos NJFF er begrensede.
3. Lokalisere og kontakte jegere/foreninger i områder hvor vi vet det ikke jaktes jerv og tilby opplæring i åtejakt/etablering av åteplass skreddersydd for interesserte jegere. Dette i kontrast til grunnkurs som tidligere er gjennomført for et åpent publikum.
4. Etablere og bygge videre på nettverk blant jervejegere. I Finnmark bør det jobbes mot en felles arena for erfaringsutveksling og samarbeid mellom jegere. NRFI vil ta initiativ til å samle aktive jegere i forskjellige forum for å styrke «ryggraden» i de lokale jervejaktmiljøene.